

سیمای زن

در اندیشه‌ی خردمندان

نگارش:

علی سربندی

www.ketab.ir

سرشناسه: سربندی، علی ۱۳۱۵
 عنوان و نام پدیدآور: سیمای زر در اندیشه‌ی خردمندان / نگارش علی سربندی؛
 ویراستار بهنام میارکه
 مشخصات نشر: تهران: هیژمیا ۱۴۰۰
 مشخصات ظاهری: ۲۵۴ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
 فروست: هیژمیا؛ شماره‌ی نشر ۳۲/۴-۱-۴۰۱/۵-۵
 شابک: ۹-۴-۶۲۲-۹۸۰۲۶-۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۵۳-۲۵۴
 موضوع: زنان - ایران - تاریخ
 موضوع: Women - Iran - History
 موضوع: زنان در ادبیات
 موضوع: Women in literature
 رده‌بندی کنگره: HQ۱۷۳۵/۲
 رده‌بندی دیویی: ۳۰۵/۴۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۱۹۹۶۶
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

سیمای زن
در اندیشه‌ی خردمندان
علی سربندی

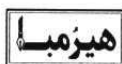
آماده‌سازی پیش از چاپ: کارگاه نشر هیرومبا

ویراستار: بهنام مبارکه

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰ / شمارگان: ۷۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۰-۲۶-۴-۹

شماره‌ی نشر: ۱۴۰۰-۴-۳۲

www.hiromba.com

تهران - کارگر شمالی بالاتر از بلوار کشاورز کوچه میر بلاک ۱۸

کدپستی ۱۴۱۸۷۵۴۴۵۳ تلفن: ۶۶۹۰۱۳۷۸

همراه: ۰۹۱۹۰۰۹۵۲۴۹ - ۰۹۱۲۶۸۷۶۹۵۲

همه‌ی حقوق برای ناشر نگهداری شده است

تمام حقوق نگاهداری شده و از آن نشر هیرومبا است.
تکثیر، چاپ، انتشار و ترجمه‌ی این کتاب یا بخشی از آن
به هر شیوه بدون مجوز قبلی و کتبی ناشر پیگرد دارد.

فهرست

۷	 آغاز کلام.
۲۳	 نماد زنان در اسطوره‌های ایرانی.
۳۱	 بانوگشسب‌نامه و نقش بانوگشسب در زندگی زنانه.
۴۹	 زنانی که در انتخاب شوی خویش پیشگام‌اند.
۵۷	 جایگاه زن در آیین و متون زرتشتی.
۵۸	 زن در گاهان.
۶۳	 زن در متون پهلوی.
۶۵	 نقش زن در مصر باستان.
۸۷	 بستر زنان پس از فروپاشی ایران ساسانی.
۹۲	 جلوه‌ای دیگر از جایگاه زنان در ایران.
۱۰۲	 الف) نخستین مردی که از زن فرمانبرداری کرد.
۱۱۶	 ب) حکایت سودابه‌ن و کیکاووس.
۱۲۰	 پ) زنان و کودکان.
۱۲۱	 ت) جایگاه زنان در حکومت.
۱۲۹	 زن ایرانی پیش از انقلاب مشروطه.
۱۳۷	 زن از نگاه مولانا.
۱۵۹	 چیستی و کیستی انسان.
۱۶۷	 زن از نگاه تاگور.
۱۷۷	 نقش زنان در رخدادهای تلخ و شیرین روزگار.
۱۸۳	 سیمای زن در پندار نیچه.
۲۰۷	 زن و مرد از نظر جنسیت.
۲۱۵	 زن و مرد موجوداتی دوگانه‌اند.
۲۲۱	 تفاوت زن و مرد از کی و کجا آغاز می‌شود.
۲۳۱	 عشق از نگاه زنان و مردان.
۲۴۱	 پایان سخن.
۲۵۳	 کتابنامه.

آنچه وصفش محال است،
در اینجا به مرحله عمل در می آید.
«فاوست، بخش ۲»

آغاز کلام

این روزها، مثل همیشه سخن درباره‌ی زنان بسیار گفته و شنیده می‌شود و آثار و نوشته‌های زیادی درباره‌ی آنان می‌خوانیم. هرجا و همه‌جا صحبت از کیستی، چیستی و چگونگی زنان است و جایگاه و منزلت و مقام آنان مورد بررسی اندیشمندان و پژوهشگران قرار گرفته است. فیلم‌ها و سریال‌های سینمایی و تلویزیونی، با فیلم‌هایی و نقش‌آفرینی زنان، روی صحنه می‌آید تا شاید به‌نوعی معرف زن و مقام واقعی او در جامعه باشد. با این همه گوهر وجودی زن را در قشرهای مختلف جامعه چنان‌که شایسته اوست پررنگ مشاهده نمی‌کنیم. آنچه در قالب این کتاب فراروی شماست، سخنانی است که از دیروز و امروز درباره‌ی زنان آمده و پس از این نیز خواهد آمد. بر آن شدم تا این مجموعه را «سیمای زن در اندیشه‌ی خردمندان» بنامم و بدین وسیله قامت رسای زن را در درازنای تاریخ از نگاه تیزبین مرد به نقد و بررسی بگذارم.

هر چند رسم بر این بوده و هست که ابتدا از گذشته و حال سخن بگوییم، ما نخست از آینده حرف می‌زنیم؛ از آینده‌های بسیار دور؛ از روزی که آن را نقطه پایان هستی می‌دانند و همه کتاب‌های آسمانی از آن به نام

روز موعود یا رستاخیز یاد کرده‌اند؛ روزی که همه انسان‌ها، از مرد و زن و پیر و جوان، سرنوشت خویش را چنان‌که سزاوار آن باشند، در می‌یابند. افزون بر کتاب‌های مقدس، در بهشت گمشده جان میلتن، کمدی الهی دانته و حتی کتاب‌های چندین قرن پیش که در ایران و با فرهنگ و باورهای ایرانی سرشته و نوشته شده است مانند ارداویراف‌نامه^۱ می‌خوانیم: «زنان و مردان در این هنگام به پاداش کردار زشت و زیبای خود خواهند رسید و با دریافت نتیجه‌ی کارهای دوران زندگی جایگاه اصلی، حقیقی و واقعی خود را در خواهند یافت. بسیاری از آنان در بهترین درجات بهشت عدن به عیش و نوش جاودانه مشغول خواهند شد».

همان‌گونه که بسیاری دیگر هم در درکات اسفل‌السافلین در آتش سوزان دوزخ برای همیشه خواهند سوخت. در این میان هستند زنان و مردانی که در عالم برزخ در انتظار تکلیف نهایی به سر می‌برند و برخی از آنان در حالت تحمل مجازات‌هایی هستند مانند بر یک پا ایستادن، یا آویزان بودن با موی سر یا پستان، میان زمین و آسمان و در بالای شعله‌های آتش تاوان اعمال ناهنجارشان تا روشن شدن سرنوشت نهایی به همان حالت به سر خواهند برد...

همچنان‌که از گذشته‌های بسیار دور هم غافل نبوده و به حال و روزگار

۱ - این کتاب درباره‌ی سفر هفت روزه‌ی «ویراز» به جهان دیگر، پس از خوردن می و مَنگ است. ویراز در این کتاب که یکی از عامه‌پسندترین کتاب‌های زردشتی است، به توصیف مشاهداتش از خوشی‌های بهشت، رنج‌های دوزخ و برزخ و پاداش پارسایان و عقوبت گناهکاران می‌پردازد (زبان و ادبیات ایران باستان، زهره زرشناس، ص ۵۹).

کنونی هم نیم نگاهی داشته‌ایم تا از نزدیک تماشاگر سیمای واقعی زن در جامعه‌ی هزاره‌ی سوم میلادی باشیم، چه آنکه برای شناخت هر چیز نخست می‌بایست آن را از هر جهت و هر نظر مورد نقد و بررسی قرار داد. آدمی هر پدیده‌ای را از راه تجربه و خرد می‌سنجد و از ابعاد گوناگون آن هرگز غافل نمی‌ماند تا ابتدا آن را به خوبی دریابد و با حالات و چگونگی آن از هر نظر آشنا شود و سپس آن را چنان‌که بوده و هست و باید باشد، بشناسد.

ماهیت زن نیز از این قاعده پیروی می‌کند، چنان‌که جامعه‌ی بزرگ زمان خود، سعدی سخن‌دان و مردم‌شناس، کسی که سرد و گرم دنیا را چشیده و آزموده است، در گلستان آورده است:

«از صحبت یاران دمشقم ملالتی پدید آمده بود، سر در بیابان قدس نهادم و با حیوانات انس گرفتم. تا وقتی که اسیر قید فرنگ شدم، و در خندق طرابلس با جهودانم به کار گل واداشتند. یکی از رؤسای حلب که سابقه‌ی معرفتی میان ما بود، گذر کرد و بشناخته و گفت: این چه حالت است؟ گفتم: چه گویم؟

همی گریختم از مردمان به کوه و به دشت

که از خدای نبودم به دیگری پرداخت

قیاس کن که چه حالم بود در این ساعت

که در طویله نامردمم نباید ساخت